

A.ELYAR

NUX'SƏR

نوخ سر

نوخ سره و نوخ سر لرین وارلیغینا

نوخ سر

"من هله کیچیم، تزه اون اوچ یاشیندا اولموشام. اوشاق بو دؤرد دووارین آراسیندا تک قالمالی دیر. گوجوم دوواری لارا چاتمیر. قوللاریمی ایکی طرفه آچمیشام بلکه ازلمیم. اما اونلار گنت-به-گنت دارالیر. منیم گوجوم دوواری لارا چاتمیر. نوخ سر...! نوخ سر...!"

*

قورخما! هاوار انلمه! ایندی بو دیب سیز سطیلی سالاییرام، گیرایچینه.
اوج دویون وورموشام، برک دیر. بیلیین تنز چیخاردارام.

*

"نوخ سر" منی سویو بول، درین قویودان چیخارتدی. بیلمدیم قویونون
اغزی آچیق دیر. قاچدیم، بیردن دوشدوم. او اولماسایدی، ایندی من
چوخدان اولموشدوم. اوندان سووای هنج کیم ائوده یوخ ایدی. نه-نه لریمیز
یاسا گنتمیشدیلر. بیر تزه اولن اروادین یاسینا. دده لریمیز ده ایشده یدیلر.

نوخ سر بیر یاش مندن بویوک ایدی، یا بویوکدور. بیلمیره م نجه دیم.
اونون اوجا بویو، فنر-فنری ساچلاری، نازیک-نشیم اوزو، سئیرک
قانشلاری وار. او گوزل، مهربان بیر قیز دیر. هر دن آئیندا و یاناق لاریندا
نارین تر دنهلی چیخیردی. من اونلاری الیمله تمیزله بیردیم. او هر دفعه
دنئیردی: "اوزلری گندر، اینجیتمه منی".

چوخ گوجلو یدو. همیشه سو سطیلینی اوج دفعه چکیردی، قویودان
چیخاردیردی. من آلتی دفعه چکیردیم. او ایلدیریم کیمی قاچیردی، هنج کیم
اونلا آياقلاشا بیلمیردی. قونشولار دنئیردیلر: "قیز دنئیبین نوخ سردی".

منی قویودان چیخاردارکن پالتار لاریمی دیشمهیه کؤمک انله دی. آجیدیق.
"قیمه qəyəmə" (الاجیق) آلتیندا پتی سالدیق، یئر آلمای قیز اریب یئدی.
سونرا اوز اندیق.

قیمه نین اوزوم سالخیم لارینا گوز تیکدیک. آریلار ویز-ز-ویز
سالمیشدیلار.

نوخ سر دئدی:

-آنام دنئیر، یوخسولون ائوینه بلا گلنده، بیر-بیر گلمز، اون-اون
پاجاسیندان تۆکولر.

-هییه، کریم عمینی تانیبیر سان، قوجالمیشدی، حاملالیق ائلییه بیلمیردی.
گنئدی

ال-آراباسیندا یئر-یئمیش آلیب-ساتدی. بیر مأمور گلدی اونون تره
زی تایلارینی خیابانا تولاز لادی. او دا مأمورو ووردو. اداره دن گلدیلر
یازیق کیشینی آپاردیلار. او قده ر ووردولار کی، دلی اولدو، دوشدو
خیابان لارا!

نوخرس: "دوغرودور، دردلر همیشه دال-با-دال گلر. "شئکو" ایله "آیدین" یادیندایدیر. آیدین ناخوشلادی، آتا-آناسینین پولو اولمادی، اونا یاخچی داوا-درمان ائلمسین لر. دوشدو اولدو. شئکو دا ایتدی، یوخ اولدو. اوچ گوندن سونرا، اونا یولداشینین قیبری اوستونده اولو تاپدیلار. او قدر آغلامیشدی کی، دوشوب اولموشدو. بیلیرسن نیه؟ "

-هییه، بیلیرم. او، یولداشینینی چوخ سئویردی.
-اشاقلار سئودیک لرینی، بیردن-بیره الدن وئرسه لر، باشلارینا بلا گلر. بعضاً ده آغیر بلا.

امما بویوکلر بنله دییلر، اشاقلار کؤوره ک دیلر.
نوخرس باشینی قویدو قولومون اوستونه دئدی:
-اؤزوندن موغیبت اول!

-سن ده اؤزوندن موغیبت اول!
"یوخ، سن اؤزوندن چوخ موغیبت اولمالیسان. دنیا پیس دونیادی. قویمورلار اینسان بیرینی سئوسین. هامی ایکی اوزلو، سؤز دولاندران، ذاتی قیریقدی. سئوگینی اینساندان آلیبلار. دئییرلر: "بیز دینه باخ! سئوگی بین بوراخ! یادا یاشاماغا حاقین یوخدور! من ایستیرم سن چوخ دوزوملو اولاسان. چوخ-چوخ.
-اؤز الیمده ده بیل dōyil، من سنی چوخ سئویرم.
-بیلیرم. من ده سنین تکینم. من ده سنی چوخ سئویرم.

ئوین حیاطی جوره به حوره یئمیش آغاجلاری ایله دولدور. حیاط بیر باغ تکین دیر. قوشلارین ماهنیسی هر کونجدن قالخمشدی. سئرچهلر قیمده جیک-جیک سالمیشدیلار.

حاجی محمود کی، کچیچک اشاقلاری بیز ایله اوینویار دیلار، حیاط صاحب ایدی. ایستبیردی بیزی ائشیه اؤتورندن سونرا، حیاطی ساتسین. هر گون بیر بهانه ایله بیزی اینجیدیردی. امما بیزیم گتمه یه بیر یئریمیز یوخ ایدی.

اوندا کی، نوخ سر دئدی منی چوخ سئویر، ایسته دیم اونا اؤپوم. امما اوتانجلا سئوگی آراسیندا قالمیشدیم کی، بیردن دئدی: "قالخ آیاغا! ال-دامی یاندی!"

هن، نوخ سر گيلين قيشدان اوترو اودون-آغاج يئغديقلاری تاختا قاپیلی ال-دامی، یانیردی. نوخ سر تنز-تنز قویودان سو چکدی. من آنباری باسدیم سویا. بیر آز سونرا حاجی ماحمود تاپیلدی. او نوخ سره ساری دندی:

"اوزیون ناراحات ائلمه، گل! بیلیرسن کی، کبین کسمیشیک، مهره میک. من آتایین بورج لارینی اؤدمهیه سوز وئر میشم. نیه به خانیم اولماق ایستیرسن؟"

من قورویوب قالمیشدیم. بو قوجا کیشی نین نه دندیبینی هنج آنلامیردیم. او، آددیم-آددیم بیزه ساری گلیردی.

نوخ سر دال-دالی ال دامینا ساری گئدرکن دندی:

-کافتار! گۆزیاشی ایله عقد اولارمی؟ خام خیالداسان. من اوز سئوگیم ایله ائولنمیشم. منه نوخ سر دئیر لر، آرزویون کؤنلونده قویارام. دونیابین اودلارام!

حاجی منه یاخینلاشدی. چپاینگ-آغاجیمین دستهسی گئچدی الیمه. بیر آغاج قویدوم تپهسینه، قانی آخدی. اودا بیر یوموروق ووردو منیم اوزومدن. من بیتره سره لندیم.

بو آندا نوخ سر الیندکی سطیل ایله ال-دامینا گیردی. من باغیردیم: نوخس... رگنتمه!

او دندی: "قورخما، قاییدیرام، قاییدیرام!" ...

*

"من ایستیمیرم مریضخانادا قالام. مریض ده بیلم. بیرجه دووارلار دارالیر. دووارلار! منی از مک ایستیر لر. نوخ س...ر! نوخ س...ر!"

*

"ال-آیاغینی توتون. تنز اولون! آمپول گنیرین! اوکسیگن وئرین!"

"راحت اول جانیم! ال-آیاق چالما! راحت اول! یواش-یواش نفس آل! بودو ها! گوردون توختادین.

"یاخچیسان ها."

"هيه، داها ياخچى اولاجاقسان."

"اوزان! اوزان، بير آز ساكيت قال!"

"بودو ها، حالين دوزه لير با."

"راحت قالما ليسان."

"اومودون اولسون! هر شئى دوزه لهجك."

"اومود نمئهدى؟ اومود ايستميرم! من يولداشيمي ايستيرم. او قاينئتماغيني
سؤيلهدى."

"جانيم، گوزوم، او گلهجك!"

"هاچان گلهجك؟"

"سن بؤيونده!"

Nux`sərə və Nuxsər`lərin varlığına

NUX`SƏR

Mən hələ kiçiyəm. Təzə on üç yaşında olmuşam. Uşaq bu dörd duvarın arasında tək qalmamalıdır.

Gücüm duvarlara çatmır. İki tərəfə qollarımı açmışam bəlkə əzilməyəm. Amma onlar getbəget daralır. Mənim gücüm duvarlara çatmır. Nux`sə...r! Nux`sə...r!

*

-Qorxma! Havar eləmə! İndi bu dibsiz sətili sallayıram, gir içinə. Üç düyün vurmuşam, bərkdir. Biləyin tez çıxardaram.

*

Nux`sər məni suyu bol, dərin quyudan çıxardı. Bilmədim

quyunun ağzı açıqdır, qaçdım, birdən düşdüm. O, olmasaydı, indi mən çoxdan ölmüşdüm. Ondan suvay heç kim evdə yox idi.

Nənələrimiz yasa getmişdilər. Bir təzə ölən arvadın yasına. Dədələrimiz də işdəydilər.

Nux`sər bir yaş məndən böyük idi, ya böyükdür.

Bilmirəm necə deyim. Onun uca boyu, fer-feri saçları, nazik-nəşim üzlü, seyrək qaşları var. O, gözəl, mehriban bir qızıdır. Hərdən alnında və yanaqlarında narın tər dənəli çıxırdı. Mən onları əlimlə təmizləyirdim. O, hər dəfə deyirdi: "özləri gedər, incitmə məni".

Çox güclü idi. Həmişə su sətlini üç dəfə çəkirdi, quyudan çıxardırdı. Mən altı dəfə çəkirdim. O ıldırım kimi qaçırdı, heç kim onla ayaqlaşa bilməyirdi. Qonşular deyirdilər: "qız dediyin Nux`sər-di".

Məni quyudan çıxardarkən paltarlarımı dəyişməyə kömək elədi.

Acıdıq. "Qəyəmə" (alaçığ) altında pəti saldıq, yeralma qızardıb yedik. Sonra uzandıq, qəyəmənin üzüm salxımlarına göz tiddik. Arılar vız-za-vız salmışdılar.

Nux`sər dedi:

-Anam deyir, "yoxsulun evinə bəla gələndə, bir-bir gəlməz, on-on pacasından tökülər.

-Həyə, Kərim əmini tanıyırsan. Qocalmışdı, hamballıq eliyə bilmirdi. Getdi əl- arabasında yer-yemiş alıb- satdı. Bir məmur gəldi onun tərəzi taylarını götürdü xiyabana tolazladı. O da məmur vurdu. İdarədən gəldilər yazıq kişini apardılar, oqədər vurdular ki, dəli oldu düşdü xiyabanlara.

Nux`sər: "Doğrudur, dərdlər həmişə dal-ba-dal gələr. "Şeko" ilə "Aydın" yadıdadır. Aydın naxoşladı, atasının pulu olmadı ona yaxçı dava-dərman eləsinlər. Düşdü öldü. Şeko da itdi, yox oldu. Üç gündən sonra onu yoldaşının qəbiri üstündə ölü tapdılar. O qədər ağlamışdı ki, düşüb ölmüşdü. Bilirsən niyə? "

-Həyə, bilirəm. O, yoldaşını çox sevirdi.

-Uşaqlar sevdikləri insanları birdən-birə əldən versələr, başlarına bəla gələr, bəlkə də ağır bəla. Amma böyükler belə dəyillər. Uşaqlar kövrəkdirlər. Nux`sər başını qoydu qolumun üstünə dedi: "Özündən muğayat ol!" "Sən də özündən muğayat ol!" "Yox, sən özündən çox muğəyit olmalısən. Dünya pis dünyadi. Qoymurlar insan birisini sevsin. Hamı iki üzlü, söz dolandıran, zətı qırıqdır. Sevgini insandan alıblar. Deyirlər: "Biz diyənə bax, sevgiyin burax! Yada yaşamağa haqqın yoxdur. Mən istirəm sən çox dözümlü olasan. Çox-çox. -Öz əlimdə deyil, mən səni çox sevirəm". "Bilirəm. Mən də sənə təkinəm. Mən də səni çox sevirəm. "

Evin həyəti cürəbə-cürə yemiş ağacları ilə doludur. Həyət bir bağ təkindir. Quşların mahnısı hər küncdən qalxmışdı. Serçələr qəyəmədə cik-cik salmışdılar. Hacı Mahmud ki, kiçik uşaqları biz ilə oynuyardılar, həyət sahib idi. İstəyirdi biz eşiyə ötürəndən sonra həyəti satsın. Hər gün bir bəhanə ilə bizi incidirdi. Amma bizim getməyə bir yerimiz yox idi.

Onda ki Nux`sər dedi məni çox sevir, istədim onu öpüm.
Amma utancla sevgi arasında qalmışdım ki, birdən dedi:
"Qalx ayağa! Əl-damı yandı! "

Hən, Nux`sərgilin odun-ağac yığdıqları əl-damı, yanırdı.
Nux`sər tez-tez quyudan su çəkdi. Mən anbarı basdım
suya. Bir az sonra Hacı Mahmud tapıldı. O Nux`sərə sarı
dedi:

"Özüyün narahat eləmə gəl! Bilirsən ki, kəbin kəsmişik.
Məhrəmik. Mən atayın borclarını ödəməyə söz
vermişəm. Niyə bə xanım olmaq istəmirsən? "

Mən quruyub qalmışdım. Bu qoca kişinin nə dediyini heç
anlamırdım. O, addım-addım bizə tərəf gəlirdi.

Nux`sər dal-dalı əl-damına sarı gedərkən dedi:
-Kaftar! Göz-yaşı ilə əqd olarmı? Xam xəyaldasan. Mən
öz sevgim ilə evlənmişəm. Mənə Nux`sər
deyərlər, arzuyun könlündə qoyaram. Dünyayın
odlaram!

Hacı mənə yaxınlaşdı. Çiling-ağacımın dəstəsi keçdi
əlimə. Bir ağac qoydum təpəsinə, qanı axdı. O da bir
yumuruq vurdu mənim üzümdən. Mən yerə sərələndim.
Bu anda Nux`sər əlindəki sətil ilə əl-damına girdi. Mən
bağurdım: Nuxsə...r getmə!

O dedi: "Qorxma, qayıdırəm, qayıdırəm! "

*

"Mən istəmirəm mərizxanada qalam. Məriz dəyiləm.
Bircə duvarlar daralır. Duvarlar! Məni əzmək istəyirlər.
Nuxsə...r! Nuxsə...r!"

*

"Əl-ayağımı tutun. Tez olun! Ampul gətirin! Oksijen
verin! "

"Rahat ol canım! Əl-ayaq çalma! Rahat ol! Yavaş-yavaş nəfəs al! Budu ha! Gördün toxtadın.

" Yaxçısan ha. "

"Həyə, daha yaxçı olacaqsan."

"Uzan! Uzan, bir az sakit qal! "

"Budu ha, halın düzəlir ba."

"Rahat qalmalısan".

"Umudun olsun! Hər şey düzələcək. "

"Umud nəmənədi? Umud istəmirəm!" Mən yoldaşımı istirəm.

O, qayıtmağımı söylədi. »

"Canım, gözüm, o gələcək!"

"Haçan gələcək?"

"Sən böyüyəndə!"

برای نوخ سر و نوخ سرها

نوخ سر NUX'SƏR

من هنوز کوچکم. تازه سیزده سالم شده است. بچه را که نباید توی این چهار دیواری تنها گذاشت. زورم به دیوارها نمی رسد. دستهایم را به هر طرف باز کرده ام که شاید له نشوم. ولی آنها رفته رفته تنگ تر میشوند. زورم به دیوارها نمی رسد. نوخ سر...ر! نوخ سر...ر! نوخ سر...ر!

*

«نترس! داد نکش! الان این سطل را که ته اش افتاده، برات می فرستم. برو توش. طناب را سه بار گره زده ام، محکم است. زود میاروم ات بیرون.»

*

"نوخ سر" من را از ته چاه آب که عمیق و پر آب بود بیرون کشید. متوجه در باز چاه نشدم، دویدم، و یکهو افتادم. اگر او نبود حتماً تا حالا مرده بودم. غیر از او کسی در خانه نبود. مادرانمان رفته بودند به سوگواری خانمی که تازه فوت شده بود، و پدرانمان هم سرکار بودند.

"نوخ سر" یک سال از من بزرگتر بود یا بزرگتر است. نمیدانم چطور بگویم. او قد بلند و موهای فر-فری و صورت نازک و مهربان و زیبایی دارد؛ با ابروان کم پشت. گاهی دانه های ریز عرق روی پیشانی و گونه

هایش سبز می شدند که من با دستم آنها را پاک میکردم؛ و او هر بار میگفت «ادیتم نکن، خودشان میرن». خیلی قوی بود. همیشه سطل آب را سه بار می کشید، و از ته چاه بیرون میآورد. من باید شش بار می کشیدم. او مثل برق می دوید. کسی به پایش نمی رسید. همسایه ها میگفتند «دختر یعنی نوخ سر.»

وقتی از چاه بیرونم آورد، کمک کرد لباسهایم را عوض کردم. گرسنه بودم. زیر آلاچیق مو، پتو انداختیم و سیب زمینی سرخ کردیم و خوردیم. در حالی که دراز کشیده بودیم، چشم به خوشه های انگور دوختیم، که از لابلای چوبهای آلاچیق آویزان بودند، و زنبورها دور آنها وزوز میکردند.

نوخ سر گفت :

«مادرم میگوید، وقتی بلاها به خانه فقیر میانند، یک یک وارد نمی شوند، ده تا ده تا از سواخ بامش فرو میریزند!»

«آره، عمو کریم را که می شناسی. پیر بود نمی توانست حمالی کند. رفت روی ارابه دستی میوه فروشی کرد. مامور آمد کفه های ترازوی اش را به خیابان پرت کرد. با مامور دعواش شد. او را گرفتند بردند در اداره آنقدر زدند که دیوانه شد و به خیابانها افتاد.»

نوخ سر: «درسته، بلاها همیشه به دنبال هم میانند. "شکو" و "آیدین" را که یادت هست. آیدین مریض شد پدر و مادرش پول نداشتند او را درست و حسابی دوا-درمان کنند، ماند و فوت کرد. شکو هم گم شد. بعد از سه روز او را مرده روی قبر دوست اش پیدا کردند. آنقدر گریه کرده بود، که مرده بود. میدونی چرا؟»

«آره میدونم. او آیدین را خیلی خیلی دوست داشت.»

«وقتی بچه ها کسی را که خیلی دوست دارند، یکهو از دست میدهند، گرفتار مشکل میشوند. شاید هم مشکل بزرگ. اما بزرگترها این طوری نیستند. بچه ها شکننده اند.»

نوخ سر سرش را روی بازیم گذاشت و گفت:

«مواظب خودت باش!»

«توهم مواظب خودت باش!»

«نه، تو باید خیلی مواظب خودت باشی. دنیا، دنیای بدی ست. نمی گذارند آدم کسی را دوست بدارد. همه سخن چین و دورو، و بد ذات شده اند. دوست داشتن را از آدم گرفته اند. میگویند: یا باید به حرف ما گوش

کنی و دوست داشتن خودت را کنار بگذاری، یا باید زندگی نکنی. من میخوام تو تحمل ات را خیلی خیلی بالا ببری. «
« دست خودم نیست، تو را خیلی دوست دارم.»
« میدونم. من هم مثل تو ام. من هم تو را خیلی خیلی دوست دارم.»

حیاط خانه پراز درختان مختلف میوه است. مثل یک باغ. نغمه پرندگان از هر گوشه اش بلند شده بود. گنجشک ها روی سابه بان جیک-جیک میکردند.

«حاجی محمود» که بچه های کوچک اش همبازی ما بودند، صاحب حیاط بود. قصد داشت بعد از اینکه خانواده های ما را بیرون کرد آنجا را بفروشد. هر روز به بهانه ای ما را اذیت میکرد که خانه را ترک کنیم. ولی ما جایی نداشتیم که برویم. وقتی نوخ سر گفت من را خیلی دوست دارد، خواستم او را ببوسم. اما در میان خجالت و علاقه گیر کرده بودم که یکهو گفت: « بلند شو! انباری آتش گرفته!»

آره، انباری مادر نوخ سر که در آن هیزم جمع کرده بودند، آتش گرفته بود. نوخ سر فوراً سطلهای پر آب را از چاه بیرون کشید و من انباری را به آب بستم. اندکی نگذشته بود که حاجی محمود پیدایش شد. او رو به نوخ سر گفت:

« بیا خودت را اذیت نکن. میدانی که عقد کرده ایم. محرم هستیم. به پدرت هم قول داده ام که قرض هایش را بپردازم. چرا نمیخواهی خانم خانه باشی؟»

من خشکم زده بود. نمی دانستم این پیر مرد چه میگوید. او داشت قدم به قدم به طرف ما میآمد. نوخ سر که پس پسکی به طرف انباری میرفت گفت:

« کفتار! تو خیال میکنی عقد کرده ای. عقد با گریه عقد نیست. من با عشق خودم عقد کرده ام. به من میگن نوخ سر. آرزوی ات را به دلت میگذارم. دنیای ات را به آتش میکشتم!»

حاجی به من نزدیک شده بود. با چوب الک -دولکم که گیرم آمد، به سرش کوبیدم. خونین شد. او هم مشت محکمی تو صورتم زد. به زمین افتادم. در این لحظه، نوخ سر، که سطل آب در دستش بود وارد انبار شد! آتش زبانه می کشید! من فریاد زدم « نوخ سر... ر نرو!»
صدا داد: «نترس، میام! میام!»

*

« نمی خوام در بیمارستان باشم. مریض نیستم. فقط دیوارها تنگ میشوند.
دیوارها! میخواهند له ام کنند. نوخ س...ر! نوخ س...ر!»

*

« دست و پایش را بگیرید. آمپل بیار! اکسیژن بده.»

« آرام باش جانم! آرام. خوب نفس بکش! خوب.»

« راحت شدی؟ حالت بهتر شد؟»

«نه، داری بهتر میشی.»

« دراز بکش! آرام باش!»

« بهتر شدی.»

« باید آرام باشی.»

« امید داشته باش! همه چیز درست میشه.»

« امید چیه؟ امید نمی خوام. من دوستمو میخوام. او گفت برمیگرده ،

میاد.»

« میاد جانم. حتماً میاد.»

« کی میاد؟»

« وقتی تو بزرگ بشی!»